

## Woda je žiwjenje



Woda spožča nowe žiwjenje přirodže po zymskim wotpočínku ...

Linolowa rězba: Jiří Zejfart, 2002

W Budyšinje na Drjewowych wikach steješe přez lětdžesatki twarjenje wodowego hospodarstwa. Z wulkimi pismikami běše na nim napisane: „Woda je žiwjenje.“ Kelko wěrnosće je w tutym słowje! Hdyž budže bórže zaso ćoplišo, tak rozkčěwaja přenje kwětki při rěčce, kotraž pleće so měrnje po hišće šěrych lukach. Bóle hišće dožiwjeja wožiwjacu móc wody wobydlerjo puscínow a suchich stepow. Hdyž so jónu předobudu čorne mróčeje z deščikom do jich kónčiny, tak změni so cyły kraj w krótkej chwili do kčějateje zahrody. Njedžiwamy so tuž, hdyž pytaja astronomojo hižo lětdžesatki wodu na tamnych planetach, dokelž so nadžijeja, zo namakaja z wodu přenje zwonkazemske žiwjenje.

Tež w cyrkwi ma woda wulki wuznam. Kaž w stwórbje zmóžnja wona w křesćanstwje nowe žiwjenje. Tole wučese Jan Křćenik, kotryž předowaše w puscínje při rěce Jordan pokutu a nawróćenje k Bohu. Štóz jeho słowa připóznawaše, toho wón křćiješe přez podnurjenje we wodže Jordana. To stare so minje, nowe žiwjenje so započina. Tež Jezus je so dał wukřćić, zo by spjelnił wšitku prawdosć čłowjekow před Bohom. Po jutrach, hdyž běše z rowa stanył, přika-

za wón swojim wučomnikam, zo bychu k jeho wučomnikam činili wšitke ludy: „Křćijće jich w mjenje Wótca a Syna a swjateho Ducha a wučće jich činić wšo, štož sym wam přikazał.“ Po tutej přikazni su wučomnicy wušli do wšitkich krajow, su křćili a wučili.

Tež my smy křćeni. Zwjetša su nas staršej a kmótra přinjesli do cyrkwe, hdyž běchmy hišće małe džěci, zo bychmy při dupje přijimawali nowe Bože žiwjenje. Někotři su so tež jako dorosceni wědomje za křćeńcu rozsudzili. Přeco dže wo te samsne, wo nowe žiwjenje před Bohom a z Bohom. Tutón zakład našeho žiwjenja njemóže nam nihtó zebrać. Štožkuli so tež stawa, kajki zły wosud nas tež potrjechi, my smy Bože džěci a stejimy pod jeho škitom. Woda křćeńcy chce nas wjesć k nowemu žiwjenju. Pawoł pisa w lišće na Titusa, zo je křćeńca kupjel znowanarodjenja a wobnowjenja w swjatym Duchu. Njedosaha potajkim, zo smy w swojim času křćeńcu přijimali, mamy sej tutón dar přeco znowa přiswojíc z tym, zo smy žiwi po Božich kaznjach a so dowěrime jeho ewangelijej. Z wody swjateje křćeńcy ma so wužórlić nowe žiwjenje.

Jan Malink

Jako zjewi so přećelnosć a luboznosć Boha, našeho Zbóžnika, sčini wón nas zbóžnych – nic skutkow prawdosće dla, ale po swojej smilnosći – přez kupjel znowanarodjenja a wobnowjenja w swjatym Duchu.  
(Titus 3,4-5)



... a čłowjekej w sakramenće swjateje křćeńcy.

Foto: Jürgen Maćij



## Wjeselo w bibliji

Wěš ty, přez čo so tutaj dwaj tak jara wjeselitaj? Hdyž nic, pohladaj do mjenowaneju wotrězkow w bibliji a zhoniš to. Snadž namakaš tam tež hišće druhe podobne stawizny? Wjele wjesela Ći přeje

**Madlenka**



Wona so wjesell, dokelž ...  
(Lukaš 15,8–9)



Wón so wjesell, dokelž ...  
(Japoštofske skutki 3,2–8)

## Serbska biblija w Nottinghamje

Uniwersita w jendželskim Nottinghamje wozjewja w interneće běžnje informacije wo wosebje wuznamnych nowostkach w swojej bibliotece. Tak bě tam hač do spočatka lětušeho lěta cyła strona wěnowana přenjeje serbskej bibliji z lěta 1728. Pod napisom „Sorbian bible“ so wozjewi foto přenjeje serbskeje biblije z informaciju: „Tutón jara ředki eksemplar biblije je njedawno nakupiła uniwersitna knihownja. Wón je wušoł w Budyšinje w lěće 1728 a je

přenje wudaće cyłteje biblije w hornoserbskej rěči.“ Dale zhoni čitar potom w doś wobšěrnym a informatiwnym nastawku najwadžniše fakty ze stawiznow Serbow, wo wuwicu serbskeho pismowstwa a wo nastaću přenjeje serbskeje biblije, kotruž su w nadawku Hornjołužiskich krajnych stawow přeložili štyrjo serbscy duchowni. Zdobom wuzběhny so wosebity wuznam, kiž měješe přenje wudaće biblije w lěće 1728 za wuwice serbskeje spisowneje rěče. **T.M.**

## Nowe pólske spěwarske

Wot lońšeho 1. adwenta maja pólsocy ewangelscy křesćenjo nowe spěwarske. „Śpiewnik Ewangelicki“, čišćany w nakładnistwje Augustana w Bielsko-Białej, je so k 1. decembrej 2002 wosadam přepodał. Wudaće je nastalo w zhromadnym džěle lutherskich cyrkwjow w Pólskej a Čěskeje a ewangelsko-reformowaneje cyrkwy w Pólskej. Šesćo biskopja z Pólskeje a Čěskeje tole ze swojim podpismom w předstawje wobkrućeja.



Nowe pólske spěwarske

Nowe spěwarske su postajene za wužiwanje w Pólskej (lutherske a reformowane wosady) a w Čěskej (Śląsk Cieszyński) kaž tež w Jendželskej a dalšich krajach, hdžež pólske ewangelske wosady wobsteja. Ze

swojim šěrokim zapožoženjom hodža so wužiwać za kemše a bibliske hodžiny runje tak kaž za wosobinske rozpominanja. Na 1663 stronach wobsahuja 955 kěrlušow, liturgije k wšelakim składnosćam, psalmy, modlitwy a meditacije. Tež mjezynarodnje su nowe spěwarske wusměrjene. Tójšto kěrlušam su štučki w dalšich rěčach přidate – w jendželskej, bassa (Kamerun), čěskej, francoškej, španiskej, łaconškej, nižozemskej, němskej, słowakskej a šwedskej rěči. Njeh nowe spěwarske bohate plody njesu w ewangelskich pólskich wosadach!

**T.M.**

## Džak redakcije

Za wšitke lube postrowy a dobre přeća, kiž su k hodom a Nowemu lětu z tu- a wukraja do redakcije dóšli, dža-kuje so dopisowarjam a přećelam Pomhaj Bóh

**redaktorka Trudla Malinkowa**

## Zdžělenka redakcije

Nowy serbski zakon, kiž je sakska synoda loni w nowembru wobzamknyła, njepředležeše při kóncu redakcijskeho časa za tute čisło hišće w serbskim přeložku. Ručež přeložk předleži, so zakon w našim časopisu wozjewi.

## Kublanski dzeń njebudže

Na wšelake naprašowanja zdžělmy, zo kublanski dzeń, kiž je so hewak kóžde lěto w februaru w Budyšinje pod nawodom Serbskeho superintendenta wotměł, lětsa njebudže. Woblubowane zeńdženje dyrbi wupadnyć, dokelž je městno Serbskeho superintendenta dotal hišće njewobsadžene.

## Kedžbu, nowy termin!

Na zhromadźiznje Serbskeho ewangelskeho towarstwa loni w Husce bě so wuprajilo přeće, přestorčić termin lětušeho Serbskeho ewangelskeho cyrkwinskeho dnja. Tole je so mjez-tym stało. Cyrkwinski dzeń njebudže potajkim, kaž je so dotal wozjewiło, 28. a 29. junija, ale tydzeń pozdžišo, dnja 5. a 6. julija 2003, w Poršicach a Budyšinku.

## Hódnota přećelstwa

Přećelstwo nas wjaza.

Wšak džělam za tebe a ty za mnje.

Přećelstwo je dowěra.

Wšak dowěrjam so tebi a ty mi.

Přećelstwo je sprawná kritika.

Wšak tebe kritizuju a ty tež mje.

Přećelstwo je zhromadnosć.

Wšak přezjedne kročimoj po jenakich pučach.

Přećelstwo je bohatstwo.

Wšak je mi wone drohotniše hač dejmant blyšćaty.

Tohodla će – přećelstwo – njemóžu

parować.

**Jandytar Hajnk**

# K rozžohnowanju fararki Müller ze Smječkečanskej wosadu

## Nad cyrkwinskej wěžu

Tak wjele plestrowanych pućow my w S. docyła nimamy, skerje jenički, kotryž wjedže na hórku, wšako steja cyrkwe ze starodawna wyše.

A cyrkwička chowaše so přez lěta za štomami, a hdyž běchu časy lódzymne a přiroda naha, pokaza skradžu swoju wěžu najradšo do ranja a ze zapada bě druhdy widzeć a słyšeć, a na polach chěžkarjam domoj kazaše na wšědnym dnju. Na nje-dželach pak ju wobeńdžechu po pućiku přez bliski lěsk maćerje w cankatych měcach a płachčičkach nůžkowachu po wujězdženym pućiku do Božeho domu. Lěta dołho zejmowachu mužojo měcu před swjatym křížom a cuzym fararjom po času tež. Nowšej generaciji wulěsnichu lěsk a jasnjaču wid na wonu schowanu cyrkwičku a witachu fararku, wonu Friederike M., mandželsku a mać štyrjoch dźeći a kmanu pjelnic Boží dom ze swojim hłosom, ze swojej wědu a swojim widom tróšku nad cyrkwinskej wěžu.

Hdyž bě našej cyrkwičke sto lět, hrožeše



**1996 bě so Friederike Müller tež wot katolskich wěrnych jako fararka do Smječkec witała.**

Foće: priwatnej

so puknyć z ludźimi a lilijemi a lutymi přěćemi a fararka Friederike M. witaše tych swojich a nas a našich ze wšitkich směrów – a po wšitkich pućach a pućikach přichwatachu. A chwalachu Boha a wobdži-

wachu wobnowjenu cyrkwičku wotnutřka a we spěwarskich bě na předposlednjem stronje zlěpjeny Wótčenaš w dwěmaj jazykomaj, kaž běhaše wšědný dzeń w dwěmaj rěčomaj po wsy, přez wjes a druhdy do cyrkwički. Hdyž w lětušej zymje zmjerzki na kěrchowje šćipachu a knyski rukow běte barbjachu, stupachu so žarowacy bliže hromadže na pohrjebje mandželskeje něhdyšeho fararja Z. a scěhowachu fararce Friederike M. do wutepjeneje cyrkwički a jeje myslam wo našej smjertnosći a wo žiwjenju po tym. A po zemskim zdokonjenju bu boža rola wotpočink za swětnu pućowanje wobeju wěrow.

Nětko budže nam wšědný dzeń kazać do dźěta a modlenja. A cyrkwičku nam zawěsće dale wutepja na pónđzelach, hdyž ludžo ze S. chodža Boha chwalić a so rōžowc modlić, tutón z tymi wjele parličkami, hdžež so za kōždej chowa jedyn posměwk, dowěra, tróšt, dżakownosć. A wotewrjenosć a přichilnosć wuprudža naša fararka Friederike M. w małej wjesce S., hdžež nimamy docyła wjac tak wjele kamjenjatych pućow.

**Marja Krawcew**

## Lěta a podawki w mojim žiwjenju

Po wuprajenjach fararki Friederike Müller zestajila M. Krawcew

**1954:** „Narodźich so jako druhe wot šěsć dźeći w Seelitzu pola Rochlitz, staršej běštaj wobaj teologaj.“

**1961:** „Přeni dzeń do šule dźeč bjez šulskeje tobołki, dokelž nochcych moju sotřinu wotnošenu měć, ale nowu ...“

**1971:** „Na rozšěrjenej wyšej šuli mje njejsu wzali, jako džowku fararja. Potom sym překupstwo z abituru wuknyła. A dokelž njejsym so tež na předmilitariskim wukublanju, abo kaž to tehdy mjenowachu, wobdžěliła,

njemōžach wězo pedagogiku studowac, kaž běch sej to wumolowala.“

**1974:** „Někak staj mi staršej studij teologije zmōžniłoj, jako narunanje, ale wobžarowala to ženje njejsym, sym samo džakowna, zo je so swět runje takle wjercał.“

**1976:** „Putnikowach zhromadnje z katolskimi studentami teologije do Czěstochowy.“

**1979:** „Sym sej swojeho džensnišeho mandželskeho za muža wzała – abo wón sej mje? Na wšojedne tež, znajmjeńša bě w tutym lěće naju kwas. A na druhi kwas běchmoj do Chróscić prošanj, mój Němcaj na serbski kwas, a tuta čězka serbska rěč ...“

**1995:** „Přihotowach so na 2. teologiski eksamen, ja, mać mjeztym štyrjoch dźeći – Volkmar, Kathariny, Christharda, Corneliusa – a w mojej starobje! ...“

**1996:** „A potom přińdže posittk, přewzac Smječkečansku wosadu. Smječkecy? Te přenje bě, zo smōj sej kartu wzałoj ... a zachod do cyrkwički potom tež hnydom namakaloj njejsmoj. A jednu z přěnich ‚oficialnych‘ sadow sobubratra najskerje tež wjac njezabudu: Ekumena? Tule njeńdže, a ta dwurěčnosć a ... nas je tola přewjele ...“

**1997:** „Wopytach kursy za dźěto ze zbrašenymi, dokelž mējach wšak nětko Pančansku a Smječkečansku hojernju tróšku sobu



**Z wobdžělenjom mnohich duchownych a ewangelskich kaž katolskich wosadnych woswjeći so swjatki 2001 stolětny jubilej cyrkwe w Smječkecach.**

**Swjedženske kemše k rozžohnowanju fararki Friederike Müller wotmēja so njeđzelu, 2. februara, w 14.00 hodź. w Smječkečanskim Božim domje.**

na starosći. Najkerje je w tutym času něšto rostło, štož mje pohnuwa w Lipsku bórce na tutym polu dźětać.“

**1998:** „Smy přěnju ekumenisku nutřnosć swječili ... a tróšku serbsce sym připódlu wuknyła na ludowej šuli ... twoja rěč je za mnje přeco hišće čězka, ale rjana ...“

**1999:** „To sym wědomje přěni raz słyšala, zo mje mjenowachu ‚naša fararka‘, tu wosrjedž katolskich Serbow ... a to bě tež tajke začuće ...“

**2000:** „Z tej ‚našej fararku‘ tehdy, to bě woprawdže tak mjenjene. Nazhonich, zo su mje cyrkwinska rada a wjesnjenjo w přihotach 100lětneho jubileja našeje cyrkwički tak podpěrowali kaž jednu z nich.“

**2001:** „Nó haj, naš cyrkwinski swjedžen swjatki – to je swjaty Duch porjadnje swoje dary nad Smječkecami wulkomyslnje rozbrojił.“

**2002:** „Smědžach jako fararka-žona w poňnje wobsadženej Chróscianskej cyrkwi předowac, na tutej ekumeniskej Božej službje.“

**2003:** „Mój mandželski je pjeć lět w muskim chórze wjeski spěwał, rady a derje ... a naš Cornelius budže so nawučić dyrbeć, zo mjenuje nětko Lipsk swoje doma a nic wjac Smječkecy ... a ja chcu so dostojnje rozžohnowac ...“

## Kurt Handrik – posledni serbski farar w Poršicach

Kurt Handrik narodži so 24.4.1885 jako syn serbskeho wučerja w Rudeji pola Manjowa. Jeho nan běše tam šulski wjednik a syn Kurt chodžeše tu hač do dźesateho žiwjenskeho lěta do šule. Po tym so wón přiwza na Zhorjelski gymnazij a złoži tam maturu. Dokelž měješe žadosć, jako dušepastyr skutkować, wjedžeše jeho puć na uniwersitu w Lipsku. Po dokónčenym studiju teologije so prócowaše wo přistajenje jako farar w Serbach. Bohužel tu žane městno dóstał njeje. Přez wabjenje namaka sej w Mecklenburgskej džělo jako kublar w zamóžitej swójbje. Jedne lěto tam zwonka lužicy přebywaše. Potom so namaka za njeho farske městno w Serbach, a to najprjedy we Łupoji, potom w Klukšu a wot lěta 1926 w Poršicach.

Wón so woženi z džowku Budyskeho superintendenta Scheiby, Johannu. Mandželstwo bě žohnowane z dwěmaj synomaj. Mandželska jemu nahle zemrě – hakle 50 lět stara – w léće 1933. Jako druhu žonu wza sej sotru přenjeje, Gertrud. Tež tute mandželstwo bě krótkte. Žona zemrě 1941 w starobje 59 lět. Čezke běchu to lěta w jeho žiwjenju.

Zrudne podawki w swójbje a wobćežowanja serbskich fararjow w nacistiskim času su byli za njeho kwakla duše. Ale dokelž běše we wosadze jara woblubowany a česceny, wutra wšón čišć. Wón bě ludowy, přecelny a wjesoly čłowjek. Jeho zastojnstwo jako farar skónči so w léće 1952, zastaraše pak wosadu dale jako wikar, doniž ju 1955 njeprěpoda młodemu duchownemu Johannesej Poetzschkej. Jako wuměnkár přesydli so na faru w Budyšinku. W swóich poslednich lětach staraše so wosebje wo wudowy a syroty zemrětych sobudžětačerjow cyrkwyje. Husto jězdžeše do Budyšina, zo by tam swoje dobrowólne nadawki spjelnił. Tajka jězba měješe być tež jeho poslednja. Po puću do cyrkwinskeho zarjada zemrě 30.4.1962 w Budyskich zeleniščach.

### Kolesowar a awtomobilist

Kurt Handrik bě małeje postawy a pohibowaše so wjele z kolesom. Jězdžeše z tajkim hač do ródneje wjeski, hišće we wysokej starobje. Ale tež do nowoje techniki měješe dowěru. Awto bě jemu zajimawa nowostka. Tak sej kupi najprjedy awto typa Wanderer a 1938 Opel. Nětk bě jemu móžno ze swójbju jězdzić do dowola. Najwoblubowanije městno bě Tegernsee.

### Džiwny postrow

Po wsy so wuchodžuju abo na kolesu tep-tajo strowješe farar Handrik kóždneho wjesnjana z jasnym „Pomhaj Bóh“. W nacistiskim času pak pozběhny k tomu „Pomhaj Bóh“ prawu ruku, kaž bě to tehdom přikazane. Njewěm, hač bě to wuraz za abo



Farar Handrik při wěrowanju w Poršiskej cyrkwi wokoło lěta 1950

Foto: priwatne

prećiwo systemej abo prosće wuraz sylneje wole, wostać jako serbski duchowny w lubowanej Poršiskej wosadze. Wšak wěm wot swojeho wuja, kotryž bě hižo wot kónca přenjeje swětoweje wójny pola policije w Budyšinje přistajeny, zo dósta w nacistiskim času druhdy nadawk, na kemše do Poršic hić a připoskać, što farar Handrik serbsce předuje. Wón bě jenički přistajeny w policajskim wobwodze, kotryž serbsku rěč wobknježeše. Za njeho bě to hrózbny nadawk, ale kaž wěm, njeje wón ženje něšto prećiwo fararjej instancam přepodał. Wšak jeho tež dla serbskeho pochada w 40tych lětach přesadźichu na zarjad policije w Mišnu.

Myslo na znaty postrow našeho duchowneho nochcu zabyć na epizodu z Poršic. W burskim statoku při wjesnej dróze mějachu zahrodku. A dokelž tam džiwinna škodu činješe, postajichu tam šerjenje. Bě to wulke šerjenje, kaž mužaca postawa zwoblěkane a z klobukom na hłowje. Nimo jěducy farar Handrik tutu postavu přecelnje a wótre strowješe z „Pomhaj Bóh“ a ruku pozběhny. Wězo so ludžo smějachu, ale štó prawje wě, hač bě so wón mylił abo z wotpohladom šerjenje tak strowił. Wobkrućić móže so nětk po wjele lětach, zo je wón zamóhł jako serbski farar w swójej wosadze wostać a so wo nju starać přez nacistiski čas a poslednju wójnu.

### Kruty porjad

Kóždu njedzělu knježeše w cyrkwi wěsty stajny porjad, a to hač do kónca druheje swětoweje wójny. Žony sedžachu bjez wuwzaća we łódzi cyrkwyje, mužojo pak na srjedźnej a hornjej łubi. Na ławkach běchu přičinjene taflički z mjenom „wobsedźerja“ tutoho městna. Što su městna něhdy pla-

čili, njewěm, ale zo je wšelaka hadrija z toho nastala, je někak znate. Kemšerjo z připołdniskich wjeskow mějachu městna na připołdnišim boku cyrkwyje a tajcy z Poršic, Krakec a Lětonja na połnocnym. Njedzělu rano zahe bě Bože wotkazanje a po tym běchu kemše w serbskej rěči a potom němske. Serbska Boža služba bě stajnje derje wopytana. Wjele serbskich burskich swójbow tworješe tehdy zdónk kemšerjow.

Po druhej swětowej wójnje so kruty porjad ponečim rozwjaza. Měješe to wšelake přičiny. We wjeskach běchu so zadomili wuhnaći Němcy z Pólskeje a Českeje. Burske žiwjenje so změni přez rólnu reformu, ludžo so bédžachu z łodom a mějachu so z cuzymi nahladami rozestajeć. Tak bě nawučeny porjad w cyrkwi podryty a kupjene městna w Božim domje so wjac njewobkedźbowachu. Tež tych wjele kemšerjow na kemšacych ščežkach njemóžeše wjac wuhladać – za našeho fararja po mojím zdaću tež njeluby přewróť.

### Wjesola trójka

Znate je, zo steji Poršiska fara mjez cyrkwu, šulu a korčmu. Farar Handrik so w tutym třiróžku derje čuješe: jako dušepastyr w cyrkwi, w šuli jako sobuzamołwity za křescánske kubljanje młodžiny a w korčmje jako wjesnjana. W šuli měješe serbskeho šulskeho wjednika Richarda Iselta jako přecela. Tón bě tež z kantorom a nawodu cyrkwinskeho chóra. Dalši jeho přecel bě na napřećo ležacej stronje Poršic bydlatcy Pawoł Wünscha. Jako wjesnjana a stawnik džiwaše wón na dodžerjenje statneho prawa. Tući třo, wobdarjeni z wjesolej myslu, so husto přeprošachu na kwasu, křičizna abo na swinorěžanje na wjeskach.

Farar Handrik so tež rady přisydny ⇨



⇒ wjesnjanam w korčmje a tam z nimi wupi piwko abo palenc. Bě tam lubje witanu, dokelž rozumješe wjesć wjesotu bjesadu. Z tajkeje, snadź tež jara mokreje bjesady, tak so powěda w Poršicach, wjedžeše Handrik raz prjedawšeho nócneho stražnika Bibracha domoj. Měještaj samsny puć hač na rózku fary. Tam měješe Bibrach dróhu překročić. Chětro skurjony so při rozžohnowanju na duchowneho wobroći z próstwu, zo by so za njeho modlił, zo njeby jeho žane tajke zaklate awto přejěto.

Tež w zrudnych powójnskich časach wjesnjenjo fararja husto přeprašachu na wopyt a bjesadu. Na tajkich wječorkach so poskićeše skromna wječer a k tomu so piješe samopaleny abo tež na liker polěpšeny palenc. Zo bě samopalenie zakazane, na to farar wulku wažnosć njekładžeše, wšako bě to wukaz swětnych zarjadow.

### Roznjemdrjeny farar

Byrnjež přecělony był, móžeše so farar Handrik tola mócnje roznjemdrić. Bě to před započatkom wučby za konfirmandow w léce 1939. Wučba so wotměwaše stajnje w žurli na farje. Bě hižo wójna a wokna mějachu być wječor a w nocy tak zapowěšane, zo žana šmarka swěcy wotwonka widjeć njebě. Naša hodžina bě popołdnu, a dokelž bě mjez nami tež wjele holcow, začachachmy wokna a w nětce nastaje čmě so z holcami honjachmy. Tute wjesele so bórže skónči. Do žurle zastupi služowna duchowneho a wuhladawši, što so tu čini, praji, zo to duchownemu zdžěli. Mějachmy nuzne wšitko zaso do porjadka stajić, dokelž bě wěste, zo duchowny bórže přińdže. Jedyn z nas bě runje hišće tak mjenowany kano-nowy prask zapalił a z woknom won čisnył, da knjez Handrik do duri zastupi. Chcyše runje započec swarjeć, da před woknom łusny, a te wočakowane swary so přeměnicu na připowědjenje, zo tajku cwólbnu njebudže konfirměrować. Dóstachmy přikaz, so wšitcy njezdělu po kemšach před wołtarjom do ławkow zesyać, chce nam tam zdžělić, što z nami budže. Rady tam njeńdžechmy. Bojachmy so.

Ale što so sta? Naš knjez duchowny na nas swarješe, při tym pokazujo na šestu kaznju, zo mamy pócćiwe žiwjenje wjesć. Při wšěm swarjenju biješe z pjasću na železny žołdź před wołtarjom stejaceje připrawy za powěsnjenje psychi, a to z tajkim wotmachom, zo tón napřečiwny žołdź wotleća a do bliskeje ławki prasny. Wšitcy zo wustróžichmy, farar zasta swarić a póstla nas domoj.

### Džělenje wosady

Na spočatku druheje swětoweje wójny so wutwari pola Lětonja nowe lětanišćo. Tute bě w přeměně mysle za wukubłanje pilotow. Přez tutón terrain wjedžeše puć wot Lětonja do Nowych Poršic. Piloća we wukubłanskim stawje tu startowachu a přizemichu na wulkim zelenišću a husto so sta, zo tajke lětadło znjezboži. W léce 1940

pak jedne lětadło při přizemjenju na mjenowanym puću z kolesom domoj jěduceho muža z Nowych Poršic zarazy. Tutón pad bě přičina za zawrěće tuteho puća. Tamna dróha wot Nowych Poršic do Poršic (tež kemšacy puć) sluješe k wohroženemu pasmu.

1952 so lětanišćo podlěši za wjetše lětadła, haj samo tryskowe. Podlěšenje startoweje čary do rańšeho směra sej žadaše zawrěće dróhi z Nowych Poršic do Poršic. Z tym so wosadny wobwod džěli do połodnišeje a pońócneje kónčiny. Wjeskam na połodnišej stronje bě zwučeny puć kemši abo ke chowanju wotrěznjeny. Wulki wokołopuć bě přičina, zo schadžeše wjesnjanam mysl, sej w Kubšicach založić pohřebnišćo z kapałku. Našemu fararjej tute žadanje načini dosć mjerzanja. Jeho wosada so džěli. Nimo toho so hišće cyrkwinske ležownosće wuswojichu.

Na nowym pohřebnišću w Kubšicach pochowa so přenje četo w léce 1956. Wulki, 6,40 m wysoki drjewjany kříž so 17.11.1956 tu postaji.

### Podružnicy na farje

Wójna bě nimo. Hłód čwělowaše ludnosć a wšelake njelube brachi so jewjachu. W tajkich časach njeje džiw, zo so ludžo wotowaršiwosć prócuja a w bydlenjach sami być njechaja. Tak je snadź tež samotnosć našeho duchowneho k tomu dowjedła, sebi pytać přijomnych ludži, kiž bychu pola njeho na farje bydlenje wotnawali. Kaž so to druhdy čini: Runje w tutym času pytaše swójba prjedawšeho Poršiskeho wučerja Ericha Krawca w Poršicach bydlenje. Farar Handrik swójbje poskići pola njeho bydlić. Tuž Krawcec swójba w hodowniku 1946 do fary začahny. Wot nětka měješe farar Handrik stareho znateho Serba ze swójbu w domje. Zo by jich po znatym starym předhodownym wašnju zwjeselił, jim do runje zarjadowaneje stwy wusypny měšk worjechow a přida k tomu wutrobne witanje w nětke jich bydlenju.

### Tajne služby

Wójna a powójnski čas sebi žadašter tež tajne služby. W jutrowniku léta 1945 stupaše rańša fronta přeco bliže. Nichtó sej džensniši dzeń njemóže předstajić, kajki strach knježeše w ludnosći, chiba zo je to sam dožiwił. Běše to kaž so přiwalaca lawina, kotraž chce wšitko zničić, a nichtó nje-wědžeše, što po tym na ludži čaka. Z tajkeho stracha je snadź tež fararjej mysl nastala, zo maja so schować kniži z farskeho archiwa. Hromadže z tehdomnišim rowarjom wurystaj na pohřebnišću džěru do rownišća a tam zahrjebaštaj křinku z knihami. Zo to njeby nichtó widzał, přihotowaštaj chowanu po čmě. Přez tajki nje-wšědný skutk so kniži wuchowachu.

Tři měsacy po skónčenju wójny čakaše na fararja dalši zrudny pohřeb. Pola Krakec so namakachu tři čěta při awtodorze. Běchu to dwaj młodžencaj a młoda žón-

ska. Štó a što woni běchu, njebě znate, a kak su wo žiwjenje přišli, tež nic. Čěta so na faru dowjezechu a farar Handrik je sčicha a křescansce na pohřebnišću pochowa. Džensniši dzeń sej nichtó njemóže předstajić, kajke wobćežnosće bychu móhli nastać, hdy by tale wěc do wopačnych rukow přišla. Wšak je znate, zo tehdy čłowječe prawo a křescanski duch žanu hódnotu wjac njeměješe. Móže so prajić, zo je farar Handrik był njebojazny a zmužity.

### Nowe zwony

Pisachmy léto 1949. Na wěži cyrkwe wisaše samotnje mały zwón, darjony wot Gudžic swójby z Kumšic w léce 1919. Tamne tři zwony běchu so w léce 1942 za rubježnu wójnu rozeškřěli. Nowe zwony, late w Apoldze, mějachu so we wěži cyrkwe zaměstit. Njebě to lochka wěc, dokelž mějachu z wulkim zwonom swoje čeze. Wutorhana džěra bě přemala a měješe so powjetšić. Ale wulke kamjenje w murjach wěže hačachu powjetšenje. Tak mějachu swoje čeze, zwón do wěže dóstać. Najwjace prócy nałožowaše tehdyši kowar Šrama při zběhanju a powěsnjenju zwonow. Sčěhowacy swjedzeń wobohaći swójba Simonec ze zarezanjom čeleca za pohosćenje džělačarjow z dobrym wobjedom.

### Nowy kabat

Poršiska wosada měješe kmótrisku wosadu w nawječornej Němskej. Běše to wosada města Visselhövede pola Bremena. Tamni wosadni sčelechu husčišo pakćiki z drastu za našich ludži. W jednym tajkim bě mjez druhim žonjacy žoltobruny kabat. Farar Handrik žadyn kabat wjac njeměješe, a tak wón pospyta sebi tutón woblec. Přitomna susodka mjenješe, zo by tón za njeho kmany był. Ale wón mjenješe, zo to njeje za njeho póstane a zo so njecha wobohać. Dokelž pak bě kruta zyma, jemu susodka praji, zo njeby žadyn hrěch był, hdyž sej jón zwoblěka a tak někajkej chorosći zadžěwa. To jeho přeswědči a nětke chodžeše w zymje naš farar w tutym žónskim kabaće. Wón mjenješe, zo ma při zapanju swoje čeze, ale zo so na to zwući.

Farar Kurt Handrik bě woblubowany a česceny serbski dušepastyr w Poršiskej wosadze. Starši ludžo so rady na njeho dopominaja a přeco zaso slyšiš chwalbu za jeho přecelnosć, skromnosć a wosebje za jeho ludowu wjeselosć. Na kwasach, křciznach abo na swinorězanju – přeco bě wón witany hósć. Wón ma tež wažny podžěl na mojim a žoninym křescanskim puću. Smój wot njeho hromadže konfirměrowanaj a jutry 1945 wěrowanaj. Sym spytał napisać žiwjenje česceného čłowjeka a nochcu za być džak wšěm tym wuprajic, kotřiž su mi w mnohich rozmołwach pomhali w ludže hišće znaty wobraz wo fararju w Poršicach wopisać a tak před zabyćom wuchować.

**Jurij Buder-Krakečanski**

## Prěnja CD delnjoserbskich kěrlušow

„Ak słyńco gorjej stupašo“ – takle rěka přerjona CD z delnjoserbskimi kěrlušemi, kotraž je kónc lěta 2002 wušła. Zestajila je ju dobra znajerka delnjoserbskeje hudźby a chórowa dirigentka Marja Elikowska-Winklerowa z Choćebuza, wudała je ju serbska založba. CD wobsahuje 27 kěrlušow a duchownych spěwow, kiž pochadzeja ze spěwarskich, z luda abo kiž su wot serbskich komponistow stworjene. Interpretu su solisća kaž tež wšelake serbske spěwne skupiny a chóry. Nowu CD dóstanjeće za 12 € wšudze tam, hdžež so serbske knihi předawaja. **T.M.**



Titulny wobraz nowjeje CD z rjanym fotom jutrownych spěwar-  
kow w Bor-  
kowach 1930

## Wuradźowanje wosadneho zwjazka

Sobotu, dnja 4. januara, běchu so člonoj Serbskeho wosadneho zwjazka na Michałskej farje w Budyšinje zešli. Přitomnych bě 18 člonow z 11 serbskich wosadow. Zwjazkej předležese list krajno-cyrkwinskeho zarjada z Drježdžan, w kotrymž so wosadny zwjazk wo stejišćo k předwidźanemu powołanju – wotpowědnje nowemu serbskemu zakonj – knjeza fararja Jana Malinka za Serbskeho superintendenta prosy. Wosadny zwjazk powołanju fararja Malinka přihłosowaše. Farar Malink, kiž je dotal farar Pětriskeje wosady w Budyšinje, ma zdobom poł městna wosadneho fararja Michałskeje wosady přewzać. (Za superintendenta Alberta plačeše samsne rjadowanje.) K temu ma tež cyrkwinske předstejićerstwo Michałskeje wosady swoje stejišćo podač. (Tole je so stało na posedženju 17. januara, na kotrymž je so Michałske předstejićerstwo jednohłósnje za fararja Malinka wuprajilo.) Termin zapokazanja fararja Malinka za Serbskeho superintendenta a Michałskeho wosadneho fararja so hišće wozjewi.

Dalši dyk wuradźowanja bě znawutworjenje Serbskeho wosadneho zwjazka po postajenjach noweho serbskeho zakonja. Wutworjenje noweho zwjazka leži w zamotwitosći Budyskeho Wokrjesneho cyrkwinskeho zarjada. Zarjad je hižo wotpowědny list na wšitke ewangelske wosady serbskeho sydlenkeho ruma, dalokož leža na teritoriju sakskeje krajneje cyrkweje, pisal, zo bychu swujich zastupjerjow do Serbskeho wosadneho zwjazka nominowali. Serbja so proša, zo bychu so w swujich wosadach wobhonili, kak so z nominowanjom postupuje, a fararjow namołwili, zo bychu tuči swoje nadawki spjelnili. Serbski wosadny zwjazk je najwazniši gremij Serbow w našeje cyrkwi. Tuž Serbow namołwamy, kiž so wot swujich fararjow jako člon zwjazka proša, zo bychu nominowanje za česć měli a bjez dalšeho wobmyslowanja k sobudźětu zwólniwi byli.

Sakska krajna cyrkej přemysluje wo tym, swoje cyrkwinske wustawki předžětač. Wosadny zwjazk wobzamkny, zo ma so z listom do Drježdžan pokazač na zajimy Serbow w tutej naležnosći. Jelizo dóndže k nowym wustawkam, měto so do nich slědowace zapisač: wobkedźbowanje a spěchowanje zajimow Serbow, Serbski wosadny zwjazk a Serbski superintendent kaž tež zastupjer Serbow w krajnej synodze. **Měrcin Wirth**

## Předsydstwo SET so zešlo

Póndzelu, 20. januara, zeńdže so předsydstwo Serbskeho ewangelskeho towarstwa přerjona raz w nowej rumnosći SET w Serbskim domje w Budyšinje. Wuradźowaše so wo lětušim Serbskim cirkwinskim dnju 5. a 6. julija w Poršicach a Budyšinku kaž tež wo Ekumeniskim cirkwinskim dnju w Berlinje. Za njón ma so tež informaciske łopjeno wo ewangelskich Serbach zhromadnje z delnjołužiskim Spěchowanskim towarstwom za serbsku rěč w cyrkwi znowa wudač. Za njeźelu, 25. meju, planuje so wulět ze serbskimi swójbami na Čornobóh. Knjeni Hana Wićazowa je naćiski za signet SET wudžělała kaž tež koncepciju projekta z młodostnymi. Na woběmaj budže so dale džětač. Přichodne posedženje předsydstwa budže 29. haperleje. (Tutón změneny termin njech sej prošu člonoj předsydstwa zapisaja!) **Měrcin Wirth**

## Diskusija wo nowej cyrkwi

Kaž je znate, je w Ewangelskej cyrkwi šleskeje Hornjeje Łužicy a w Ewangelskej cyrkwi Berlin-Braniborske zaběžała diskusija wo nowej zhromadnej wustawje.

Nastupajo Serbow je w naćisku hižo serbska rěč we wosebitym artiklu zakótwjena. To pak je aktiwnym Serbam přemało. Sto dyrbi so nimo rěče hišće wšitko wobkedźbowač? Wo tutym prašenju dojednachu so zastupnicy wšelakich zhromadzenstwow šleskeje cyrkweje 8. januara w Zhorjelcu. Wosebje diakonija a krajny młodžinski kruh přilubišej podpěru serbskich žadanjow. Jedna so mjez druhim wo zastupnistwo Serbow, wo pomjenowanje wosadow, za kotrež bychu serbske žadanja plaćili, a wo prašenje dalšeho zhromadneho džěta ze Serbskim wosadnym zwjazkom w Sakskej.

Hač do 10. februara dyrbja so přerjona předstawy za zjednoćenke zrěčenje nadžětač. Potom so wšitcy zastupjerjo zetkaja a wobjednaja dalje postupowanje. Zhromadne stejišćo wšitkich ma so 12. měrca podpisač. **Manfred Hermaš**

## Ponowjena postawa w Njeswaćidle

Tu zwobraznjena postawa Chrystusa pyši ze zašleje nazymy sem zaso w přerjontej rjanosći Njeswaćidlskeje kěrchow. W drobnym sprócnim džeje je so Dobrošćanskeje Rjenčec firmje poradžilo ju dospołnje ponowič. Hižo wjele lět je wosada z wěstej starosću přiběrace drjebjenja a dalše škody na njej wobkedźbowała. Móžnosć wuporjedjenja pak bě hakle nětka data. Pjenježne srědky k tomu su so zwjedli z cirkwinskeho spěchowanja, priwatnych darow a zběrkow z Božich službow. Njech žohnowacy Chrystus wšěm člowjekam, kiž na kěrchowje tróšt a měř pytaja, wutroby wolóža, myslje rozjasni a jich k žiwej zhromadnosći křesćanow přepróšuje. **Arnošt Grofa**

Thorwaldsenowy Chrystus na kěrchowje w Njeswaćidle

Foto: M. Vagler



## Wojowanje přećiwo wolijej

Wjetšina ludźi myslí, hdyž słowo „Španiska“ slyši, na flamenco, stajne slóncó a toterow. Zo pak to jenož na mały džěl južnjeje Španiskeje přitřechi, mnozy njewědza. Hižo dwójce mějach w běhu mojeho wukrajneho lěta w Španiskej skladnosć, zeznać sewjernu, dospołnje hinašu Španisku. Njeběštej to pak jednorej turistiskej wopytaj tam w sewjernej Galiciskej – wobdžělich so wobaj razaj na dobrowólnych rjedženjach galiciskich přibrjohow.

Galiciska krajina je horkata a jara zelena. Wětřik, bliskosć k Atlantiskemu oceanej a wšědny dešć spožčichu jej wěstu hrubosć. Kaž kupy w módro-zelenym morju leža małe rybarske wjeski, kotrychž chěže su z wjetšeho džěla ze šěreho zornowca natwarjene. Husto wuhladaš tež mału romanisku cyrkwičku a druhdy so zda, jako by w pradawnych časach pućował. Tola njebožo wolijoweho tankera „Prestige“ dnja 13. nazymnika 2002 přinjese dospołnu změnu do tutejch zaspanych wjeskow. Ničo hižo njeje kaž do toho: Přibrjohi a skloniny su pokryte z čornym lěpjatym wolijom, rybarjo njemóžeja hižo rybarić a stotki dobrowólnych z cyleje Španiskeje pjelnja haski sydlišćow.

Dobrowólnicy přenocuja w sportownjach wsow. Pomocnicy wohnjowjeje wobory, Čerwjeneho křiža abo tež ludžo ze wsy so wo jich derjeměće staraja. Tak sydaše na příklad stajnje čopće mlóko abo tež dobry samopječeny tykanc, jako so z džěla wot přibrjohow nawróćichmy.

Rano wudželeše so speciela drasta (woblek, nawoči, škórny a škitna maska) a potom dowjeze nas bus k bliskemu přibrjohaj. Wjetšina wulkich wolijowych tužow wšak je mjeztym zrumowana. Wostanu małe kulki a placki, z kotrymiž je cyty pěsk přibrjoha pokryty a změšany. Je zezběrać je wobužne džělo. Křidy abo podobne graty bychu trěbne byli. Srědky pak su wobmjezowane a tuž njeje druheje móžnosće hač wolijowe powostanki z ruku zezběrać. Z rjedženjom kamjenjow a skloninow njeje

lěpje: Spytaš čorne lěpjate njebožo, kiž je kaž žwjenkač, wotškrabać, ale tola je mało, štož na kóncu nadžělaš. Husto je tež falowaca koordinacija a organizacija na



Pomocnicy při zanjerodženym přibrjohu w Galiciskej, nalěwo awtorka našeho přilnoška

Foto: prywatne

stronje dobrowólnych kaž tež gmejnow wina na njeefektiwosći džěla. Dalši problem tutejch „rjedženskich jězbow“ je, zo je někotři jako darmotny „wulět z přečelemi“ znjewužiwaja, čemuž pak da so jenož čězko zadžěwać. Tež ze stron knježerstwa wšak su so wšelake zmylki činili. Tak deklaruja so na příklad někotre přibrjohi jako „čiste“, hačrunjež nadeřdžeš někak 30 do 50 cm pod pěskom tolstu worštu wolija, kiž je

twerda kaž asfalt. Přez tute a podobne zmylki móžeš wěstu kritisku poziciju wobydlerjow zrozumić. Mnozy přizamknjochu so tuž hižo hibanju „Nunca más“ (galic. „Že nje wjace“), kiž na zmylki pokazuje, demonstracije organizuje a pjenjezy z beneficnych koncertow abo podobneho zběra.

Tola runje tak zle kaž za ludnosć a krajinu, hdyž nic hórše, su wuskutki katastrofy za zwěrjata a rostliny morja a přibrjoha. Rostliny su z wolijom zalěpjene a póda je na lěta zajědojena. Zwěrjata njenamaka ja hižo nješkódnou cyrobu, wjele su tež

direktnje potrjehene. Tak wobdžělich so jedyn džěl tež na zezběranju ptačkow: Na někak 2 km dołhim přibrjohu njenadeřdžechmy žaneho žiweho ptačka, jenož wosom mrtwych.

Najskerje da so z krótkke rozprawy hižo wučitać, zo je problematika wolijoweje katastrofy jara šěroka a komplikowana. Wězo je derje, zo poskičachu hnydom na spočatku wjele ludźi swoju pomoc při rjedženju přibrjohow. Snano pak dyrbjeli so nětkle tež druge, efektiwniše puće we wojowanju přećiwo wolijej pytać. Tak móhlo knježerstwo na příklad na wjacore měsacy abo lěta wukublaŋnych fachowcow abo rybarjow płaćić, kiž krok po kroku a z wotpowědnymi gratami morjo a přibrjohi rjedza.

Tež wuwice cyle nowych technikow a srědkow k rjedženju přibrjohow budže trěbne. Jasne je, zo njeje jednoreho wupuća z tuteje katastrofy. Budže to wšitko lěta trać a najskerje dyrbi naposledk chore morjo same wjetšinu wolija wurjedzić a so w běhu časa wustrowić.

Jadwiga Malinkec

## Bukecy – Hochkirch – Tarrington

W lěće 1853 běchu sej někotre wupućowane serbske swójby w Awstralskej založili nowe sydlišćo. Dokelž pochadžachu zwjetša z Bukečanskich kónčin, mjenowachu je Bukecy, hamtsce rěkaše Hochkirch. Tute mjeno by wjes džensa hišće měła, njeby-li swětowa politika zasahnyła. Přenja swětowa wójna zbudži tež w Awstralskej sylne antiněmske začuća, němske žiwjenje so podušowaše, němske wsy so přemjenowachu. Ze wsy Bukecy/Hochkirch bu 1918, 65 lět po jeje založenju, Tarrington.

Před něšto lětami nětke je skupina wobydlerjow, wobstejaca předewšěm z potomnikow wonych přních serbskich swójbow, zahajiła iniciatiwu za wróćopřemjenowanje wsy. Za tajke žadanje pak wšitcy wobydlerjo zrozumenje njemějachu. Argumentej, zo je Hochkirch přenjetne mjeno wsy,

móžachu tež z historiskim faktom znapřećiwić: Mjeno Tarrington nawjaza na wóčerja, kiž bě hižo do přichada serbskich swójbow w tutej kónčinje swoje stadła



Bukečanske wino z wobrazom Bukečanskeje cyrkwyje – etiket za winowe bleže winicarja Johna Nagorcki

pasl. A dokelž so tež džensa hišće wjele swójbow wot wowcow žiwi, bě naposledk wowčerska frakcija sylniša hač serbska. Tak so njedawno doskónčnje rozsudži, zo wobchowa wjes swoje nětčiše mjeno Tarrington.

Rozestajenje pak měješe tola swoje wuskutki. Na wjesnej taflí steji mjeztym napisane „Tarrington, formerly Hochkirch 1853–1918“ (Tarrington, přjedy Hochkirch 1853–1918). Potomnik delnjoserbskeje swójby John Nagorcka, kiž je sej před něšto lětami založil winicu, mjenuje swoje wino „Hochkirch“. A nic naposledk je so přez rozestajenje wo mjeno kóždy wobydler dyrbjał z pochadom swojeje wsy zaběrać. Tajke stawizniske wuwědomjenje njewostanje bjez plodow, wone je wšudže wužitne – nic jenož w awstralskich Bukecach, kotraž woswjeća lěta 150lětny jubilej swojeho wostaća.

T.M.

## Powěšće

**Drježdźany.** Wot cyrkwjow postajene Lěto biblije 2003 je so 1. januara ze swjedźenskim zarjadowanjom w nowonatwarjenej Sakskej krajnej bibliotece w Drježdźanach zahajiło. Telewizijny sćelak ARD je zarjadowanje, na kotrymž so tež wysocy zastupnicy cyrkwjow wobdźělichu, pod titulom „Pytać & namakać“ live wysyłať.

**Budestecy.** Z nowym lětom je so doholětny wosadny farar Traugott Lange na wuměnk podať. Njedźelu, 5. januara, bu wón na swjatočnej Božej službje wot Budyskeho superintendenta Reinharda Pappaia ze swjeho zastojnstwa rozžohnowany. Jako wuměnkar wostanje w Budestecach, hdžež je sej w susodstwie domu něhdyšeho fararja Morica Domaški swójski dom natwariť. Farar Lange bu 1967 ordinowany, 35 lět je w Budestecach skutkowať. Wón bě z naslědnikom 1968 zemrětoho fararja Gottfrieda Rejslerja a přeni rzyzy němski farar w tutej wulkej, něhdy serbskej wosadze blisko Budyšina. W lěću dóstanu Budestecy noweho duchowneho, 41lětneho Christoha Kästnera, kiž je tuchwilu hišće z fararjom w Kemnitzu pola Bernstadta w Lubijsko-Žitawskim wokryjesu.

**Slep.** 5. januara wotmě so w tudyšim wosadnym domje při farje serbske wosadne popoždno. Fararka Ulrike Menzel móžeše powitać 26 wobdźělnikow ze Slepoho a wokoliny, mjez kotrymiž bě tež tójšto młodych ludźi, kotřiž hakle serbsce wuknu. W duchownym rozpominanju rozložil Manfred Hermaš z Rownoho mysle k heslu na lěto 2003: „Čłowjek widzi, štož je před woćomaj; Knjez pak widzi wutrobu.“ Nutrnosći přizamkny so bjesada při kofeju. Zhradnadnje spěwachu so hodowne kěrluše w Slepjanskej narěči. Raža Šenkarjowa z Rownoho přednjese basnje a powědaše wo swjich hodownych dožiwjenjach. Přichodne serbske wosadne popoždno w Slepom budže 27. apryla.

**Budyšin.** Z nowym lětom je so doholětna wučerka nabožiny na Serbskim gymnaziju, knjejni Elisabeth Kaukalowa z Budyšina, na wuměnk

podala. Hač do kónca šulskeho lěta pak wuwučuje wona dale w rjadownjach wot 5. do 7. lětnika. Wučbu we wyšich lětnikach wot 8. do 10. rjadownje je přewzał farar Jan Malink. Na Serbskim gymnaziju podawa so ewangelska nabožina w němskej rěči, dokelž pochadza wulka wjetšina ewangelskich šulerjow z němskich staršiskich domow.

**Budyšin.** Njedźelu, 12. januara, spominaše so na němskich kemšach w Michalskej cyrkwi na 40. ordinaciski jubilej Serbskeho superintendenta n. w. Siegfrieda Alberta. Budyski superintendent Reinhard Pappai jeho požohnowa a počesći jeho z kwěcelom a z narěču na hrono tydženja „Kotrychž Boži Duch wodzi, či su Bože džěči“. Ordinacija Siegfrieda Alberta bě so dnja 23. decembra 1962 w Hrodzišću wotměta.



**W Texasu čita farar n. w. Elmer Hohle, klíž je potomnik serbskich wupućowarjow, swajej wnučce bibliske stawizny w serbskej rěči.** Foto: prywatne

**Wojerecy.** W mnohich gremijach a wosadach Ewangelskeje cyrkwe šleskeje Hornjeje Łužicy wjeđu so tuchwilu wobšěrne a kontrowersne diskusije wo předwidzanim zjednoćenju z Berlin-Braniborskej cyrkwu. Za tele zjednoćenje rěči předewšěm uněrowany charakter wobjeju cyrkwjow. Z mnohich stron pak su tež slyšeć wobmyslenja. Hdyž je hižo zjednoćenje z jednej ze susodnych cyrkwjow trěbne, potom přeja sej mnozy skerje přizamknjenje k sakskej krajnej cyrkwi. Zo je tuta lutherska, so při tym jako zadžewk njewidzi. Za zjednoćenje ze Sakskej wuprajichu so mjez druhim tež cyrkwinske předstejicerstwa Wojerowskeho cyrkwinskeho wokryjesa, kotrež běchu so w januaru k wosebitemu wuradźowanju k tutej temje zešli. Wojerowski superintendent Friedhardt Vogel tele žadanje swjich wosadow podpěruje.

## Dary

W decembru su so do knihownje Serbskeje superintendenty darili nowe pólske spěwarske „Śpiewnik Ewangelicki“ a pólska knižna protyka „Kalendarz Ewangelicki 2003“. Za Serbske ewangelske towarstwo dari so 100 € a za Pomhaj Bóh 60 €, dwójce 30 € a trójce 20 €. Bóh žohnuj dary a darićelow.

## Přeprašujemy

- 02.02. 4. njedźela po Třoch kralach**  
10.00 kemše na Michalskej w Budyšinje (farar Malink)  
11.45 nutrnosć w serbskim rozhłosu (farar Buliš)
- 16.02. Septuagesimae**  
11.45 nutrnosć w serbskim rozhłosu (farar Malink)
- 02.03. Estomihi**  
10.00 kemše z Božim wotkazanjom na Michalskej w Budyšinje (farar Malink)  
11.45 nutrnosć w serbskim rozhłosu (farar Malink)

## Spominamy

Před 80 lětami, dnja 22. februara 1923, zemrě Hodžijski farar **Jan Křižan**. Wón bě so 1854 w Sćijecach jako burski syn narodziť. Jeho ródny dom hišće steji, je pak hižo dlěši čas njewobydleny a hrozy rozpadnyć. Po studiju bě Jan Křižan dwě lěće ze serbskim předarjom w Kamjencu. 1883 přistaji sej jeho znaty wótčinc Jaroměr Hendrich Imiš za diakona w Hodžiju, po jeho smjerći sta so 1898 z Hodžijskim fararjom. We wosadze skutkowaše farar Křižan dale w Imišowym duchu. Přećiwo slylnym přeněmčowanskim wliwam spyta serbskosć Hodžijskeje wosady zdźeržeć. Tež přez hranicy swojeje wosady je wjele za Serbow skutkowať. 1889–1923 bě z redaktorom protyki Předženak, přidatnje redigowaše 1899–1915 časopis Misionski Posoł. 1903–1923 nawjedowaše jako předsyda Maćicu Serbsku. Kelko njesebičneho prócowanja sej tele čestnohamtske zastojnstwa nimo powołanskeho džěla we wulkej wosadze žadachu! Farar Křižan bu w Hodžiju pochowany. Jeho row je hišće zdźeržany a ma kaž row Imiša rzyzy serbske napismo.

### Pomhaj Bóh časopis ewangelskich Serbow

**Wudawaćelej:** Serbski wosadny zwjazk, Serbski kěrchow/Wendischer Kirchhof 1, 02625 Budyšin/Bautzen; Serbske ewangelske towarstwo z.t., Čornobohska/Czornebohstr. 12, 02625 Budyšin/Bautzen

**Redaktorka:** Trudla Malinkowa, Goethowa/Goethestraße 40, 02625 Budyšin/Bautzen (tel./fax: 0 35 91/60 07 11)

**Čišć:** Čišćernja DELANY tzwr w Njeswaćidle Postvertriebsnummer: F 13145

**Zhotowjenje a rozšěrjenje:** Ludowe nakładnistwo Domowina, Tuchmacherstr. 27, 02625 Bautzen

**Přinoški a dary:** Serbske ewangelske towarstwo, Konto-Nr. 1 000 083 167, Kreissparkasse Bautzen, BLZ 855 500 00

**Pomhaj Bóh** wuchadza mjesačne. Spěchuje so wot Załožby za serbski lud. Lětny abonement plaći 8 €.